

Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi
2. Ünite: Zekât ve Sadaka

Zekât ve Sadaka: iyiliğın Yankısı

Paylaşmanın ve Yardımlaşmanın Anlam Dolu Yolculuğú
Toplumu Birleştiren Değerler



Bu Yolculukta Neler Keşfedeceğiz?



Hayatın Gerçeęi: Birbirimize Olan İhtiyacımız



- İnsan sosyal bir varlıktır; eğitim için öğretmene, sağlık için doktora ihtiyaç duyarız.
- Toplumda herkes eşit imkânlara sahip değildir; bu durum paylaşmayı zorunlu kılar.

Ayet: “Onların (zenginlerin) mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.” (Zâriyât suresi, 19. ayet)

- Yardımlaşma sadece maddi değildir; sevinçler paylaştıkça çoğalır, üzüntüler azalır.
- Düğün, taziye, hasta ziyareti gibi geleneklerimiz bu manevi paylaşımın en güzel örnekleridir.

Hadis: “Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez, onu düşman eline bırakmaz.” (Müslim, Birr, 58)



İslam'ın Çözümü: Paylaşmayı İbadet Saymak

- İslam, paylaşma ve yardımlaşmayı en temel ibadetlerden biri olarak kabul eder.
- Bu, toplumsal barışı ve kardeşliği sağlayan ilahi bir çözümdür.

Zekât

- Bu çözümün üç temel kavramı vardır: **Zekât**, **İnfak** ve **Sadaka**.

- Bu ibadetler, zengin ile yoksul arasında köprüler kurar, sevgi ve güveni artırır.

Sadaka

İnfak

****Ayet:** *...İyilik ve takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) üzere yardımlaşın..."
(Mâide suresi, 2. ayet)

Kavramları Tanıyalım: Zekât, İnfak, Sadaka



Zekât

“Temizlenme, artma, bereket.”

Zengin Müslümanların yılda bir kez vermesi gereken **farz** olan yardımdır. İslam’ın beş şartından biridir.



İnfak

“Harcama yapmak.”

Allah rızası için yapılan her türlü maddi harcamayı kapsayan **genel** bir ifadedir. Farz olan zekâtı ve gönüllü yardımları içerir.



Sadaka

“Doğruluk, sadakat.”

Allah’a bağlılığın göstergesi olan, hem maddi hem de manevi her türlü iyiliği içeren **en geniş kapsamlı** yardımdır.

Zekâtın Planı (1): Kimler Verir ve Nelerden Verilir?

- **Kimler verir?** Akıllı, ergenliğe ulaşmış, hür ve nisap miktarı mala sahip olan her Müslüman.
- **Nisap nedir?** Bir kişinin zengin sayılması için belirlenen asgari mali yeterlilik ve zenginlik ölçüsüdür.
- **Nelerden verilir?** Altın, gümüş, para, ticaret malları, hayvanlar ve toprak ürünleri.
- **Temel ihtiyaçlar** (barınma, gıda, eğitim, ulaşım vb.) zekâta dahil değildir. Bu, sistemin adaletini gösterir.



Zekâtın Planı (2): Hangi Maldan Ne Kadar Verilir?



Altın, Gümüş, Para, Ticaret Malları

kırkta biri (%2.5)

80.18 gr altına ulaştığında.



Küçükbaş Hayvanlar (Koyun, Keçi)

bir koyun

40'tan 120'ye kadar.



Büyükbaş Hayvanlar (Sığır, Manda)

iki yaşında bir buzağı

30'a ulaştığında.



Toprak Ürünleri (Öşür)

%5 (masraflı ise) / **%10** (masrafsız ise)

yirmide bir / onda bir.

Zekâtın Planı (3): Kimlere Verilir?



Not: Kişi, bakmakla yükümlü olduğu ailesine (anne, baba, çocuklar, torunlar) zekât veremez.

Sadaka: İyiliğin Sınır Tanımayan Hali

Sadaka, zenginlik gerektirmez. Herkesin yapabileceği bir iyiliktir.

Maddi yardımların yanı sıra, her türlü güzel davranış sadaka sayılır.

Hadis: "Güzel söz sadakadır. Namaza giderken attığın her adım sadakadır. Yoldaki rahatsızlık veren şeyleri kaldırman sadakadır." (Buhari, Sulh, 11)

Bir hastayı ziyaret etmek, bir yaşlıya yardım etmek, arkadaşına gülümsemek... Hepsi birer sadakadır.

Kişinin ailesi için yaptığı harcama da sadakadır.

Sadaka-i Cariye: Amel Defterini Açık Tutan İyilik

- Sadaka-i Cariye, faydası kesintisiz devam eden sadaka demektir.
- Kişi vefat etse bile, bu iyiliklerin sevabı amel defterine yazılmaya devam eder.



Hadis:

"İnsan ölünce üç şey dışında ameli kesilir: Sadaka-i cariye, faydalı ilim ve kendisine dua eden hayırlı evlat." (Müslim, Vasiyye, 14)

Örnekler:

- Çeşme, okul, hastane yaptırmak; ağaç dikmek; faydalı bir kitap yazmak.

Bireysel Faydalar: Paylaşmak İnsanı Nasıl Güzelleştirir?



- **Kulluk Bilincini Canlı Tutar:** Malın gerçek sahibinin Allah olduğunu hatırlatır.
- **Cimriliği Azaltır, Cömertliği Artırır:** İnsanı mal sevgisinin esiri olmaktan kurtarır.
- **Şükür Duygusunu Geliştirir:** Sahip olduğu nimetlerin değerini anlamasını sağlar.
- **Fedakârlık ve Merhameti Güçlendirir (Diğerkâmlık):** Başkalarının derdiyle dertlenmeyi öğretir.

Ayet: “Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça gerçek iyiliğe asla erişemezsiniz...” (Âl-i İmrân suresi, 92. ayet).

Toplumsal Faydalar: Huzurlu Bir Toplumun Harcı

- **Sevgi ve Kardeşlik Bağlarını Güçlendirir:** Zengin ve yoksul arasında köprü kurar.
- **Kıskançlık ve Düşmanlığı Önler:** Sosyal gerilimi azaltır, toplumsal barışı sağlar.
- **Sosyal Adaleti Sağlar:** Gelir dağılımındaki dengesizliği azaltır.
- **Toplumsal Dayanışmayı Artırır:** İnsanlar iyi ve kötü günde birbirine destek olur.



Hadis: "Müminler, birbirlerini sevmeye... tek bir beden gibidir." (Müslim, Birr, 66)

Ecdadımızın Zarafeti: İnfak K lt r m zden  rnekler



Sadaka Taşı:
Veren elin alan eli
görmedięi, insan
onurunu koruyan
zarif bir gelenek.



Zimem Defteri:
Zenginlerin,
yoksulların esnafa
olan borcunu gizlice
 dedięi bir dayanışma
 rneęi.



Vakıflar:
“Hasta leylekler”
(Gurabahane-i Laklakan)
için bile kurulan
merhamet kurumları.

Darülaceze:
Kimsesizlerin,
yaşlıların ve
muhtaçların sığnağı
olan řefkat yuvaları.



Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)

Medyen halkına peygamber olarak gönderilmiştir.

Kavmi, Allah'a şirk koşmanın yanı sıra büyük bir ahlaki sorun yaşıyordu.

Problem: Ticaretle hile yapıyor, ölçü ve tartıda adaletsizlik yapıyorlardı.

Hz. Şuayb onları tek Allah'a inanmaya ve ticaretle dürüst olmaya davet etti.

Çağrısı: "Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın. İnsanların eşyalarını (mallarını ve haklarını) eksiltmeyin." (Hûd suresi, 85. ayet)

Medyen Halkının Akıbeti ve Bize Mesajı

Medyen halkı, Hz. Şuayb'ın namazının kendi "**ticari düzenlerini**" bozduğunu söyleyerek onunla alay etti.

Onu ve inananları yurtlarından sürmekle tehdit ettiler.



Uyarıları dinlemeyen ve haksızlığa devam eden Medyen halkı, şiddetli bir azap ile helak oldu.

Ders: Toplumsal ve ekonomik adalet, bir toplumun ayakta kalması için hayati öneme sahiptir.

Paylaşma ve dürüstlükten uzaklaşmak, toplumsal çöküşe yol açar.

Bir Sure Tanıyorum: Maun Suresi



1. Nankör İnsan

Hesap gününü yalanlar, yetimi iter kakar ve yoksula yardıma engel olur.



2. Riyakâr İnsan

İbadetlerini ciddiye almaz, gösteriş (riya) için yapar ve ufacık bir yardıma bile mani olur.

Sure, adını 'yardım' anlamına gelen 'Maun' kelimesinden alır.

Maun Suresi'nin Derin Mesajı: Gerçek Dindarlık Nedir?

- Sure, gerçek imanın sadece şekilsel ibadetlerden ibaret olmadığını vurgular.
- Ahirete gerçekten inanan bir insan, hem Allah'a karşı görevlerini samimiyetle (ihlas) yapar, hem (ihlas) yapar, hem de yaratılmışlara karşı sorumluluklarını (yardım) yerine getirir.



- İbadet ve güzel ahlak (özellikle yardımlaşma) birbirinden ayrılamaz bir bütündür.
- Namaz kılıp, yetimin hakkını gözetmemek; dindarlıkla bağdaşmaz.

Unutma: İbadetlerdeki samimiyet '**İhlas**', gösteriş ise '**Riya**'dır.



✓ **Çevrenden Başla:** Aile bireylerine, arkadaşlarına ve komşularına karşı daha yardımsever ol.

✓ **Tebessüm Et:** Unutma, tebessüm etmek sadakadır ve en kolay iyiliktir.



✓ **Bilgini Paylaş:** Anlamadığı bir konuda arkadaşına yardımcı ol. Bu da bir ilim sadakasıdır.

✓ **Duyarlı Ol:** Çevrendeki yaşlılara, hayvanlara veya ihtiyaç sahiplerine karşı duyarlı ol, onlara yardım et.

Siz DKAB öğretmeni arkadaşlarımıza yönelik olan web sitemizde güncel yıllık planlar, zümre tutanakları, Ortaokul tüm sınıflar ve tüm konular için konu özetler, testler, sunular, örnek yazılılar ve okulda işinizi kolaylaştıracak daha pek çok dokümana üyeliksiz, ücretsiz ve reklamsız bir şekilde ulaşabilirsiniz.

Ayrıca 4'ten 8'e tüm sınıflar için uygun fiyatlı kaliteli kaynaklarımız için bizimle iletişime geçiniz

dkabakademi-onurhoca.com

